

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
Dział 1 – Przyroda i ja			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady zagadnień jakimi zajmuje się przyroda, ▪ wymienia źródła wiedzy o przyrodzie, ▪ nazywa przyrządy służące do obserwacji przyrody, ▪ nazywa zmysły człowieka, ▪ wymienia cechy dobrego przyrodnika, ▪ wskazuje właściwą kolejność czynności wykonywanych podczas dnia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zadaje pytania do problemów związanych z nauką przyrody, ▪ uzasadnia, że człowiek jest elementem przyrody, ▪ określa rolę mapy, planu i kompasu w planowaniu wycieczki, ▪ określa znaczenie poszczególnych zmysłów w poznawaniu przyrody, ▪ wyjaśnia, co to znaczy dobowy rytm człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, co to jest przyroda, ▪ wyszukuje problemy badawcze z tekstu, zdjęcia, obserwowanego zjawiska, ▪ wskazuje możliwości wykorzystania lupy, lornetki, mikroskopu podczas obserwacji przyrodniczych, ▪ wymienia etapy przygotowania i prowadzenia doświadczenia, ▪ uzasadnia, dlaczego przyrodnik jest cierpliwy, systematyczny i rzetelny, ▪ wyciąga wnioski dotyczące poprawności swojego rozkładu czynności w ciągu dnia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje syntetycznego opisu zagadnień związanych z przyrodą, ▪ uzasadnia, dlaczego samodzielnie przeprowadzona obserwacja i doświadczenie jest dobrym źródłem wiedzy o przyrodzie, ▪ podaje przykłady doświadczeń i proponuje ich przebieg, ▪ uzasadnia, dlaczego jego rozkład dnia jest prawidłowy lub nieprawidłowy.
Dział 2 – Moja szkoła			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy charakterystyczne krajobrazu wokół szkoły, ▪ podaje przykłady aktywnego wypoczynku, ▪ podaje przykłady zachowania się członków zespołu po wygranej i przegranej meczu, ▪ wymienia nazwy zwierząt hodowanych w pracowni przyrodniczej, ▪ podaje przykłady ssaków, ptaków, ryb, ▪ wymienia sytuacje i czynniki dobrze wpływające na samopoczucie w szkole, ▪ rozpoznaje właściwe warunki do nauki, ▪ wymienia cechy dobrego ucznia, ▪ wskazuje sposoby postępowania w wypadku trudności w nauce, ▪ podaje przykłady poprawnego zachowania się w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rodzaje gier zespołowych, ▪ uzasadnia, dlaczego bibliotekę szkolną warto odwiedzać, ▪ nazywa rośliny występujące w pracowni przyrodniczej, ▪ wskazuje różne źródła informacji o roślinach i zwierzętach, ▪ podaje przykłady pomocy osobie niepełnosprawnej, ▪ wskazuje podstawowe zasady uczenia się. ▪ wymienia czynniki ułatwiające naukę, ▪ podaje poprawny rozkład dnia ucznia klasy czwartej, ▪ wskazuje sposoby uczenia się przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa rolę sekretariatu szkoły oraz dyrektora szkoły w funkcjonowaniu szkoły, ▪ określa znaczenie ruchu dla organizmu, ▪ podaje przykłady ulubionych zespołów i zawodników sportowych, ▪ podaje cechy charakterystyczne ssaków, ptaków i ryb, ▪ omawia na wybranym przykładzie obowiązki opiekuna hodowli szkolnej, ▪ wskazuje problemy, jakie miałaby osoba poruszająca się w szkole na wózku, ▪ wskazuje cechy osoby powszechnie lubianej, ▪ wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć i zdobywać nowe umiejętności, ▪ wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń szkolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykład ulubionego miejsca w szkole i uzasadnia swój wybór, ▪ wyjaśnia stwierdzenie: <i>trzeba umieć przegrywać</i>, ▪ wyjaśnia, jaką funkcję spełniają hodowle szkolne, ▪ wymienia rodzaje zachowań przyjaznych w stosunku do innych osób. ▪ wyjaśnia co oznaczają określenia: <i>pozytywne nastawienie do nauki, własna chęć poznania, systematyczność</i>, ▪ wskazuje cechy dobrej szkoły, ▪ uzasadnia, dlaczego planowanie zajęć w ciągu dnia, tygodnia ma wpływ na wyniki w nauce.
Dział 3 – Mój dom			

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady dbałości o zwierzęta i rośliny doniczkowe, ▪ wskazuje zagrożenia wynikające z obecności myszy, szczurów, much i komarów w domu, ▪ podaje przykłady substancji w każdym ze stanów skupienia, ▪ wymienia właściwości (fizyczne) wody ciepłej i wody wrzącej, ▪ podaje przykłady zjawisk fizycznych i przemian chemicznych, ▪ opisuje wygląd zepsutej żywności. ▪ wymienia poznane sposoby konserwacji żywności, ▪ wymienia podstawowe zasady prawidłowego odżywiania się, ▪ wyjaśnia pojęcie mieszaniny, ▪ podaje przykłady mieszanin, ▪ podaje przykłady z życia codziennego ukazujące wodę w poszczególnych stanach skupienia, ▪ wymienia substancje mieszające i nie mieszające się z wodą. ▪ odróżnia środki o właściwościach drażniących i żrących. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia różne źródła informacji o wybranych zwierzętach. ▪ przesadza i sadi rośliny doniczkowe, ▪ podaje przyczyny, z powodu których gryzonie, owady i pajęczaki zamieszkują ludzkie siedziby, ▪ prezentuje za pomocą modelu budowę drobinową gazów, cieczy i ciał stałych. ▪ wymienia różnice między parowaniem i wrzeniem, ▪ odróżnia zjawiska fizyczne od przemian chemicznych zachodzących w codziennym życiu, ▪ podaje przykłady żywności konserwowanej danym sposobem, ▪ wskazuje pokarmy szczególnie bogate w wybrane składniki pokarmowe, ▪ wyjaśnia co nazywamy roztworem, ▪ proponuje doświadczenie udowadniające, że każdy roztwór ma ograniczoną ilość substancji, jaką można w nim rozpuścić, ▪ wymienia nazwy zjawisk towarzyszących zmianom stanów skupienia wody, ▪ podaje przykłady środków zawierających detergenty. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta można trzymać w domu, ▪ uzasadnia, dlaczego trzeba roślinę doniczkową przesadzać i nawozić, ▪ uzasadnia, dlaczego przed kupnem zwierzęcia lub rośliny należy poznać ich wymagania, pochodzenie, środowisko, ▪ uzasadnia konieczność współpracy wszystkich mieszkańców budynku w eliminowaniu niepożądanych zwierząt, ▪ wymienia co najmniej po trzy właściwości lodu, wody i pary wodnej, ▪ wymienia nazwy warzyw, które należy ugotować przed spożyciem, ▪ wyjaśnia przyczyny psucia się żywności, ▪ określa znaczenie dla organizmu poszczególnych składników pokarmowych ▪ wyjaśnia, co to jest roztwór nasycony ▪ wyjaśnia, od czego zależy szybkość parowania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego nie każde zwierzę jest bezpieczne dla ludzi, ▪ korzysta z różnych źródeł informacji o wybranej roślinie doniczkowej. ▪ proponuje konkretne rozwiązania problemu niebezpiecznych i uciążliwych zwierząt we własnym miejscu zamieszkania, ▪ uzasadnia na modelu, dlaczego gazy są ściśliwe, ciecze bardzo mało, ciała stałe nie, ▪ podaje przykłady produktów, z których można zrobić sałatkę i surówkę, ▪ definiuje zjawisko fizyczne i przemianę chemiczną, ▪ wyjaśnia, na czym polegają poznane metody konserwacji żywności, ▪ uzasadnia, dlaczego rosnący organizm potrzebuje pokarmów bogatych w białko. ▪ podaje jeden sposób rozpuszczenia substancji stałej w roztworze wcześniej nasyconym, ▪ uzasadnia, dlaczego mieszanina wody z lodem ma temperaturę 0 °C. ▪ przedstawia mechanizm działania detergentów.
Dział 4 – Moja pomoc w domu			

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ■ wymienia nazwy odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, ■ wymienia nazwy urządzeń elektrycznych stosowanych w domach, ■ podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas korzystania z urządzeń elektrycznych. ■ wskazuje ewentualne zagrożenia występujące w kuchni, łazience, pokoju, ■ opisuje sposoby ustrzeżenia się przed zagrożeniami w domu i szkole, ■ omawia podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych. ■ podaje stałe wydatki, jakie musi ponieść w każdym miesiącu jego rodzina ■ wskazuje możliwości zmniejszenia wydatków w budżecie domowym. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ podaje przykłady źródeł energii wykorzystywanych dawniej i obecnie, ■ nazywa rodzaj ogrzewania we własnym domu i szkole, ■ określa miejsce podłączenia i sposób użytkowania przykładowego urządzenia elektrycznego, ■ wskazuje miejsca w szkole, w których należy zachować szczególną ostrożność, ■ wyjaśnia znaczenie dokonywania systematycznych opłat wynikających z utrzymania domu, ■ określa znaczenie planowania wydatków domowych. ■ wyjaśnia znaczenie ukrytej roli promocji i reklam produktów. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ opisuje obieg powietrza w wietrzonym pomieszczeniu ■ opisuje zasadę działania przykładowego urządzenia elektrycznego, ■ uzasadnia, dlaczego w niektórych miejscach w szkole i w domu należy zachować szczególną ostrożność, ■ podaje przykłady zachowań podczas wypadku w domu i szkole, ■ ocenia wysokość wydatków domowych w poszczególnych grupach., ■ wskazuje korzyści lub ich brak dla wybranych przecenionych produktów. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ uzasadnia konieczność coraz większego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. ■ wskazuje zależność między oszczędzaniem energii a wyczerpaniem się zasobów naturalnych, ■ prezentuje na wybranym przykładzie zasadę działania prostego urządzenia elektrycznego, ■ wymienia podstawowe zasady postępowania w razie wypadku w domu i szkole. ■ uzasadnia potrzebę ograniczenia własnych wydatków, ■ podaje argumenty, z których powodu dane produkty zostały przecenione.
Dział 5 – Moje podwórko			
<ul style="list-style-type: none"> ■ w y m i e n i a c e c h y krajobrazu wiejskiego i miejskiego, ■ podaje nazwy zwierząt gospodarskich, ■ podaje przykłady dużych miast Polski, ■ wymienia zalety i wady życia w dużym mieście, ■ nazywa sytuacje szczególnie niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi, ■ wskazuje poprawne zachowanie się w wypadku znalezienia niewybuchu i niewypału, ■ wyjaśnia, jak się należy zachować w czasie pożaru, ■ określa podstawowe zasady poruszania się po drogach, ■ wymienia podstawowe zwroty grzecznościowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ wskazuje mocne i słabe strony mieszkania na wsi i w mieście, ■ wyjaśnia, dlaczego duże miasta rozrastają się, ■ wskazuje sytuacje szczególnie niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi, zarówno w mieście, jak i na wsi. ■ podaje przykłady sytuacji, w których używa się zwrotów grzecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ wyjaśnia, jakie prace wykonuje się na polu, ■ określa znaczenie zwierząt gospodarskich dla człowieka, ■ wyjaśnia znaczenie określenia: <i>zwarta zabudowa</i>, ■ podaje przykłady miejsc w najbliższej okolicy szczególnie niebezpiecznych i uzasadnia swoje stanowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ analizuje trudności i kłopoty ludzi mieszkających na wsi, ■ wyjaśnia znaczenie wyrazu: <i>smog</i>, ■ omawia, jak powinien się zachować pieszy poruszający się po drodze o zmiernym, ■ uzasadnia, dlaczego zwroty grzecznościowe ułatwiają kontakty między ludźmi.
Dział 6 – Przed wyprawą w teren			

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ■ podaje przykłady świadczące o zmianach położenia Słońca na niebie, ■ wymienia cechy pogody charakterystyczne dla danej pory roku, ■ charakteryzuje sposób ubierania się w danej porze roku. ■ określa wpływ Słońca na porę roku i porę dnia, ■ wymienia składniki pogody, ■ nazywa urządzenia, które służą do pomiaru składników pogody, ■ wymienia składniki pogody omawiane w prognozie pogody ■ wyjaśnia znaczenie prognozy pogody dla planowania zajęć i ubioru przez ludzi ■ wymienia zjawiska atmosferyczne występujące w Polsce. ■ określa stan skupienia i właściwości powietrza, ■ omawia rolę tlenu zawartego w powietrzu, ■ określa warunki niezbędne do powstania tęczy, ■ wymienia barwy tęczy (korzystając z wierszyka), ■ podaje zasady zachowania się w czasie burzy, ■ opisuje sposób zabezpieczania budynków przed skutkami uderzeń pioruna, ■ opisuje zjawiska parowania i skraplania, topnienia i krzepnięcia wody, 	<ul style="list-style-type: none"> ■ określa długość dnia (czas od wschodu do zachodu Słońca), ■ wymienia daty rozpoczynające kalendarzowe pory roku. ■ wyjaśnia, jakie znaczenie ma prognoza pogody dla życia ludzi, ■ rysuje znaki synoptyczne poszczególnych składników pogody ■ opisuje cechy wybranych zjawisk atmosferycznych ■ określa warunki, w jakich można obserwować tęczę. ■ podaje skład powietrza. ■ podaje przykłady znaczenia barw w przyrodzie, ■ proponuje prosty sposób elektryzowania ciała, ■ wyjaśnia, skąd się bierze para wodna w powietrzu, ■ omawia krążenie wody w przyrodzie, ■ opisuje zjawiska atmosferyczne, ■ interpretuje mapę pogody. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ charakteryzuje widnokrąg w mieście i na wsi, ■ analizuje zależność między długością cienia a wysokością Słońca nad widnokretem, ■ rysuje drogę Słońca nad widnokretem w różnych porach roku, ■ wyjaśnia zależność długości dnia od długości drogi Słońca nad widnokretem, ■ określa wpływ poszczególnych składników pogody na zachowania ludzi ■ interpretuje mapy synoptyczne określając znaczenie poszczególnych znaków. ■ rozpoznaje i nazywa zjawisko atmosferyczne na podstawie opisu. ■ wyjaśnia pojęcie ciśnienie atmosferyczne. ■ proponuje doświadczenie wykazujące, że światło białe nie jest jednorodne, ■ wyjaśnia od czego zależy barwa przedmiotu, ■ wyjaśnia przyczynę występowania ładunków elektrycznych w chmurach, omawia, kiedy dochodzi do wyładowania atmosferycznego ■ omawia proces powstawania chmur i opadów, 	<ul style="list-style-type: none"> ■ omawia zależność między wielkością widnokretem a wysokością, na jakiej się znajduje obserwator, ■ przewiduje przyrodnicze konsekwencje opóźnienia lub przyspieszenia termicznej pory roku ■ podaje jednostki, w których mierzy się poszczególne składniki pogody, ■ prezentuje za pomocą znaków synoptycznych podaną tekstem prognozę pogody. ■ opisuje zjawiska atmosferyczne nie występujące w Polsce na podstawie wybranych źródeł informacji, ■ omawia zjawisko powstawania wiatru. ■ wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy, ■ opisuje historię wynaleźienia piorunochronu, ■ wyjaśnia zjawiska przemian stanu skupienia wody, ■ wyjaśnia, jakie jest znaczenie krążenia wody w przyrodzie.
Dział 7 – Wycieczki po okolicy			

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ■ wyjaśnia, kiedy jest potrzebna znajomość kierunków świata, ■ wyznacza kierunki świata za pomocą gnomonu i Słońca ■ wyjaśnia, do czego jest potrzebna skala przy rysowaniu planów, ■ odczytuje z legendy, w jakiej skali jest wykonany plan ■ rozpoznaje mapę topograficzną spośród innych map, ■ odczytuje na mapie topograficznej, gdzie znajduje się np. las, szkoła, kościół itp. ■ wymienia formy terenu, ■ wskazuje, które z form są wklęsłe, a które wypukłe, ■ wymienia czynniki działające na powierzchnię Ziemi ■ podaje przykłady wód płynących i stojących, ■ podaje przykłady zbiorników sztucznych i naturalnych. ■ wskazuje dwie różnice między środowiskiem wodnym i lądowym, ■ rozpoznaje pospolite zwierzęta i rośliny wodne, ■ wskazuje znaczenie gleby dla roślin, zwierząt i człowieka, ■ wymienia organizmy żyjące w glebie, ■ nazywa części liścia ■ rozpoznaje pospolite drzewa, krzewy i rośliny zielne oraz zwierzęta występujące w najbliższej okolicy, ■ wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, ■ wyjaśnia co oznacza skrót LOP, ■ podaje możliwości ochrony przyrody przez ucznia klasy 4., ■ podaje sposoby wyznaczania kierunków głównych w terenie, ■ wymienia formy ukształtowania powierzchni, ■ rozpoznaje pospolite rośliny i zwierzęta wodne i lądowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ posługuje się kompasem przy wyznaczaniu kierunków. ■ podaje przykłady zastosowania planów, ■ rysuje proste plany w skali 1:1, 1:10, 1:100. ■ określa kierunki świata na mapie topograficznej. ■ rozpoznaje w terenie lub na ilustracjach formy terenu, ■ podaje proste przykłady działalności wiatru, ■ podaje przykłady działalności wody, ■ charakteryzuje wygląd jeziora „starego” i „młodego”, ■ wymienia jedną cechę charakterystyczną dla rzeki : płynącej w biegu górnym, środkowym i dolnym, ■ omawia przystosowania ryby do życia w wodzie korzystając z okazji naturalnego lub rysunku, ■ określa znaczenie warstwy próchnicznej dla żyzności gleby, ■ określa rolę dżdżownic w podnoszeniu żyzności gleby, ■ wskazuje pień i korona drzewa, ■ podaje nazwy parków narodowych położonych najbliżej miejsca zamieszkania, ■ omawia podstawowe zasady zachowania się na terenie parku narodowego, ■ wskazuje zastosowania planu i mapy, ■ rozpoznaje proste znaki topograficzne, ■ wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ opisuje kierunki świata na róży kierunków, ■ określa kierunki świata w terenie, ■ rysuje obiekty w podanych skalach, ■ przelicza skale: liniowe, mianowane i liczbowe. ■ analizuje mapy topograficzne pod względem ilości zabudowań i innych elementów, ■ oblicza rzeczywiste odległości przedstawione na mapie topograficznej, ■ wskazuje i nazywa elementy pagórka, ■ rozpoznaje zbocze strome i łagodne, ■ przewiduje ujemne skutki bardzo silnych wiatrów oraz powodzi, ■ określa, jaka działalność wiatru i wody jest budująca, a jaka niszcząca. ■ rozpoznaje na podstawie fotografii lub ilustracji bieg rzeki, ■ podaje przykłady zróżnicowania miejsc występowania i trybów życia roślin i zwierząt wodnych, ■ wymienia trzy rodzaje gleb i podaje różnice między nimi, ■ uzasadnia, dlaczego dżdżownice zasługują na ochronę, ■ podaje argumenty przeciwko wypalaniu traw, ■ podaje przykłady bylin występujących w okolicy, ■ podaje przykłady rezerwatów i pomników przyrody, ■ określa zadania szkolnego koła LOP, ■ wyjaśnia, co to znaczy zorientować plan, mapę, ■ oblicza odległości rzeczywiste korzystając ze skali. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ omawia sposoby wyznaczania kierunków w sytuacji, gdy nie ma przyrządów i Słońca, ■ szacuje na podstawie skali planu, czy zmieści się on na kartce papieru, ■ wyciąga wnioski dotyczące zależności zastosowanej skali i wielkości obiektu. ■ wyznacza zgodnie z opisem na mapie topograficznej trasę wędrówki, ■ charakteryzuje poszczególne formy terenu, ■ rozpoznaje na fotografiach lub filmie procesy budujące i niszczące powierzchnię Ziemi oraz je nazywa, ■ rozpoznaje formy terenu na fotografiach i odnosi je do odpowiednich procesów działających na powierzchnię Ziemi ■ charakteryzuje działalność rzeki w biegu górnym, środkowym i dolnym, ■ określa, czym jest plankton i jakie jest jego znaczenie. ■ wyjaśnia, jak powstała gleba, ■ wyjaśnia co to są byliny, ■ uzasadnia, dlaczego ochrona przyrody ma w Polsce długą tradycję, ■ wskazuje miejsca w okolicy zasługujące na ochronę, uzasadnia wybór, ■ rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na podstawie opisu, ilustracji, ■ omawia formy ochrony przyrody.
Dział 8 – Obserwacja życia w lesie, na łące, na polu i w sadzie			

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ■ wymienia funkcje lasu, ■ podaje podstawowe zasady zachowania się w lesie, ■ wymienia warstwy roślinności w lesie, ■ wymienia nazwy roślinożerców, mięsożerców i wszystkożerców, ■ podaje przykłady prostych łańcuchów pokarmowych występujących w lesie, ■ odróżnia trawy od innych roślin zielnych, ■ wymienia zwierzęta wypasane w Polsce, ■ wskazuje produkty znane z życia codziennego, pochodzące od wypasanych zwierząt, ■ określa cel tworzenia pól uprawnych, ■ rozpoznaje zboża uprawiane w Polsce, ■ wymienia produkty otrzymywane z ziemniaków i buraków cukrowych, ■ wymienia rośliny, z których mamy włókno i olej, ■ wyjaśnia pojęcie sad, ■ wyjaśnia, jaka jest rola pszczoł w powstawaniu owoców, ■ rozpoznaje wybrane gatunki roślin towarzyszących człowiekowi, ■ uzasadnia, dlaczego nie wolno próbować nieznanych roślin, ■ wymienia cechy gospodarstwa: tradycyjnego, nowoczesnego i ekologicznego, ■ wskazuje przykłady pozytywnej i negatywnej działalności człowieka w najbliższej okolicy, ■ odróżnia odpady spożywcze i nieorganiczne, ■ segreguje odpady na papier, szkło, tworzywa sztuczne, ■ podaje sposoby oszczędzania wody i energii w gospodarstwie domowym, ■ uzasadnia potrzebę segregacji śmieci, ■ wskazuje podobieństwa i różnice między lasem, 	<ul style="list-style-type: none"> ■ określa co to jest las, ■ podaje znaczenie tablic informacyjnych umieszczanych przy wejściu do lasu, ■ podaje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy w lesie, ■ wyjaśnia, dlaczego rośliny są nazywane producentami pokarmu, ■ wyjaśnia na wybranych przykładach, czym się odżywiają roślinożercy, mięsożercy i wszystkożercy, ■ rozpoznaje kilka gatunków pospolitych kolorowo kwitnących roślin łąkowych, ■ wymienia korzyści czerpane z łąk przez człowieka, ■ określa, co to jest pastwisko, ■ uzasadnia szkodliwość wypalania łąk, ■ wymienia produkty otrzymywane z poszczególnych zbóż, ■ podaje przykłady roślin warzywnych i przyprawowych, ■ wymienia drzewa i krzewy uprawiane w sadach, ■ wskazuje i nazwa części kwiatu, ■ podaje przykłady środowisk życia roślin stworzonych przez człowieka, ■ wskazuje wady i zalety różnych sposobów gospodarowania (gospodarstwo tradycyjne, nowoczesne, ekologiczne), ■ wyjaśnia pojęcie: degradacja środowiska przyrodniczego, ■ podaje przykłady działalności człowieka, które wpłynęły na degradację środowiska przyrodniczego, ■ wymienia odpady pochodzące z gospodarstwa domowego, ■ wymienia rodzaje odpadów nadających się do przetworzenia, ■ uzasadnia konieczność oszczędzania wody i energii, ■ omawia znaczenie lasów, łąk, sadów i pól 	<ul style="list-style-type: none"> ■ wyjaśnia różnice między lasem iglastym, liściastym i mieszanym, ■ omawia wpływ poszczególnych warstw lasu na temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie występujące w lesie, ■ wskazuje przystosowania roślinożercy, mięsożercy i wszystkożercy do zdobywania i pobierania pokarmu, ■ wymienia cechy charakterystyczne łąk, ■ podaje cechy charakterystyczne traw, ■ omawia zabiegi prowadzone na łąkach przez człowieka, ■ wymienia główne zabiegi prowadzone przez człowieka na polu i uzasadnia ich znaczenie, ■ omawia wykorzystanie przez człowieka różnych rodzajów roślin, ■ określa funkcje poszczególnych części kwiatu, ■ przedstawia zmiany, zachodzące w kwiatach po ich zapyleniu, ■ podaje przykłady leczniczego wykorzystania roślin, ■ wyjaśnia, dlaczego leki (w szczególności zawierające wyciągi z roślin) należy zażywać pod kontrolą lekarza, ■ ocenia, czy jego gospodarstwo / gospodarstwo jego rodziny lub w okolicy/ mogłoby zostać przekształcone w ekologiczne i co w tym celu należałoby uczynić, ■ wskazuje sposoby zapobiegania niszczeniu środowiska, ■ podaje przykłady wyrobów pochodzących z recyklingu, ■ rozpoznaje po oznakowaniu opakowania nadające się do recyklingu, ■ analizuje swoje codzienne działania pod kątem wpływu na środowisko, ■ omawia różnorodność oddziaływań człowieka na środowisko i ich efekty. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ wyjaśnia znaczenie pojęć: buczyna, bór, las mieszany, ■ uzasadnia, dlaczego rośliny runa leśnego kwitną wczesną wiosną, ■ wyjaśnia znaczenie ściółki leśnej dla życia w lesie, ■ uzasadnia, dlaczego roślina zielona jest zawsze pierwszym ogniwem w łańcuchu pokarmowym, ■ rozróżnia rośliny zielne i zdrewniałe i uzasadnia taki podział, ■ wyjaśnia, na czym polega rola bakterii żyjących w brodawkach korzeni roślin motylkowych, ■ wyjaśnia, czym różnią się zboża jare i ozime, ■ definiuje pojęcie rośliny przemysłowe, ■ wyjaśnia, w jaki sposób zwierzęta pomagają ludziom w walce z owadami szkodnikami, ■ wyjaśnia, na czym polega jednostronność pojęcia <i>szkodnik</i>, ■ wyjaśnia, na czym polega jednostronność pojęcia <i>chwasty</i>, ■ uzasadnia, dlaczego rozwój rolnictwa ekologicznego może być szansą rozwoju dla wielu gospodarstw w Polsce, ■ przewiduje skutki niszczenia środowiska naturalnego przez ludzi, ■ wymienia źródła zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza, ■ podaje przykłady zanieczyszczeń pochodzących z danego źródła, ■ wymienia i podejmuje działania pro-ekologiczne.

